

ДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

Завацька П.А.,
Бенедь В.П.,
Сотник Ж.Г.

Міжнародний університет „РЕГІ” імені академіка Степана Дем’янчука

Анотація. В статті розглядаються соціальні і психолого-педагогічні аспекти підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту.

Ключові слова: характеристика, професійна діяльність

Аннотация. Завацкая П.А., Бенедь В. П., Сотник Ж.Г. К вопросу подготовки специалистов физического воспитания и спорта. В статье рассматриваются социальные и психолого-педагогические аспекты подготовки специалистов физического воспитания и спорта.

Ключевые слова: характеристика, профессиональная деятельность.

Abstract. Zavatska L.A., Bened V.P., Sotnik J.G. The question of specialist preparation of physical education and sport. Social and psychology-pedagogical aspects of specialist preparation of physical education and sport are presented in this article.

Keywords: characteristic, professional activity.

Постановка проблеми. Правовою основою підготовки спеціалістів з фізичного виховання є закон України «Про освіту» згідно якого першочерговим завданням закладів освіти, у тому числі і Міжнародного університету «РЕГІ» імені академіка Степана Дем’янчука, є кадрове забезпечення усіх напрямків в галузі фізичного виховання і спорту. Законом передбачено підвищення якості навчання за рахунок впровадження навчальний процес фундаментальних психолого-педагогічних і медико-біологічних дисциплін, які професійно спрямовують підготовку фахівців з фізичного виховання.

Міжнародний університет «РЕГІ» імені академіка Степана Дем’янчука здійснює підготовку спеціалістів з фізичного виховання на принципах гуманізму, демократизму, особистої відповідальності та пріоритетності загальнолюдських цінностей, а також на принципах медичної деонтології та етики. Його діяльність органічно поєднана з національною історією, культурою та традиціями.

Головною метою є формування у майбутніх спеціалістів професійних знань і навичок, виходячи із тих завдань, які ставить суспільство. Велика увага звертається на виховання моральних, естетичних і духовних цінностей, потреби до пізнавальної творчості, оздоровчого світогляду.

Спеціаліст з фізичного виховання має бути розвиненою, освіченою та інтелігентною людиною, який може кваліфіковано здійснювати фізкультурно-оздоровчу роботу у навчально-виховній, соціально-побутовій сферах, підготовку військовослужбовців, спортсменів, проводити відповідну роботу з інвалідами.

Завдання дослідження: визначити галузь використання спеціалістів, яких готує вищий навчальний заклад; об’єкт та соціальну сферу діяльності фахівця; професійне призначення і умови використання спеціалістів з фізичного виховання і спорту.

Методи дослідження:

1. Аналіз і узагальнення досвіду вітчизняної та зарубіжної літератури з проблем підготовки фахівців цієї галузі.

2. Вивчення нормативних документів, які регламентують підготовку спеціалістів.

3. Узагальнення досвіду викладання на факультетах ВЗО України.

Результати досліджень. Освітньо-кваліфікаційна характеристика визначає вимоги до професійної підготовки фахівців фізичного виховання згідно державних стандартів. Освітньо-кваліфікаційна характеристика встановлює:

- професійне призначення і умови використання випускників з фізичного виховання;
- освітні та кваліфікаційні вимоги до випускників;
- вимоги до атестації якості освітньої та професійної підготовки;

- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки.

При завершенні навчання у вузі студентам присвоюється кваліфікація „викладач фізичного виховання, спеціаліст з адаптивної фізичної культури.

Безпосереднім об'єктом діяльності спеціаліста галузі є:

- діти дошкільних закладів;
- учні навчально-виховних комплексів, профтехучилищ;
- студенти вищих навчальних закладів;
- військовослужбовців;
- учнівська молодь, яка займається в ДЮСШ, ДЮСШОР, ДСТ;
- діти, учні і студенти, що навчаються і мешкають в зонах екологічно і радіаційного забруднення;
- неповносправні особи, які мають фізичні і психічні вади;
- спортсмени, які входять до збірних команд області, держави;
- особи, які займаються оздоровчою фізичною культурою.

Найбільш важливими факторами соціального середовища, що визначають діяльність спеціаліста з фізичного виховання є:

- політика державного уряду щодо розвитку фізичної культури, створення умов духовного, фізичного, матеріального розвитку громадян України, охорони здоров'я населення;
- соціально-економічна структура держави і суспільства, а також тенденції його розвитку;
- потреби, інтереси, умови побуту, відпочинку, умов виробничої та службової діяльності;
- рівень забезпечення галузі кваліфікованими фахівцями з фізичного виховання;
- матеріально-технічне забезпечення;
- науково-методичний рівень забезпечення галузі.

Спеціаліст з фізичного виховання є фахівцем з подвійною освітою (фізичне виховання і спорт та адаптивна фізична культура), діяльність якого спрямована на фізичне виховання у навчально-виховній сфері, фізкультурно-оздоровчій роботі у виробничій і соціально-побутовій сферах, фізичній підготовці військовослужбовців, фізкультурно-оздоровчій та спортивній діяльності серед інвалідів, на спорт вищих досягнень.

Основні завдання спеціаліста:

- зміцнення здоров'я населення на принципах здорового способу життя;
- посилення впливу фізичної культури на підвищення продуктивності праці та обороноздатності;
- комплексна реабілітація і соціальна інтеграція інвалідів і осіб з відхиленнями стану здоров'я; виховання особистості засобами і методами адаптивної фізичної культури.

Спираючись на подвійну освіту (фізичне виховання і спорт та адаптивна фізична культура) спеціаліст повинен вміти організовувати і здійснювати фізичне виховання людей різних нозологій, проводити поділ на дивізіони, спеціальні олімпіади на місцевому, регіональному рівнях, підбирати фізичні вправи відповідно до фізичного стану, фізичного розвитку і фізичної підготовки людини.

Спеціаліст може займати первинні посади відповідно до професійних назв робіт, зазначених у таблиці 1. Назви інших первинних посад визначаються у варіативних компонентах згідно з галузевими нормативними документами або передбачені штатними розписами організацій-працедавців з урахуванням принципів формування назв посад, викладених у нормативних документах сфери праці.

Професійна діяльність спеціаліста з фізичного виховання на первинних посадах полягає у: - викладанні фізичної культури; - вмінні поєднувати в собі фундаментальну, наукову і практичну підготовку; - організовувати і проводити спортивно - масову та оздоровчу роботу з різними верстами населення. Основні напрями професійної діяльності - фізичне виховання у навчально-виховній сфері, фізкультурно-оздоровча робота у виробничій і соціально-побутовій сфері, фізична підготовка військовослужбовців, фізкультурно-оздоровча та спортивна діяльність серед інвалідів, спорт вищих досягнень.

Професійну діяльність спеціаліста фізичного виховання встановлює:

- професійне призначення й умови використання випускників вищих закладів освіти освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» з напрямку «Фізичне виховання» у вигляді переліку первинних посад, виробничих функцій та типових завдань діяльності;
- освітні та кваліфікаційні вимоги до випускників Міжнародного університету «РЕГІ» імені академіка Степана Дем'янчука у вигляді переліку здатностей та умінь вирішувати завдання діяльності;
- вимоги до атестації якості освітньої та професійної підготовки бакалаврів з фізичного виховання;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки.

Установи, організації повинні забезпечити необхідні умови для використання фахівців відповідно до здобутих ними у вищому закладі освіти кваліфікації та спеціальності згідно з чинним законодавством.

Таблиця 1.

Професійна діяльність спеціаліста в галузі фізичного виховання та спорту		
№ п/п	Назва професійної діяльності	Засади, які може займати бакалавр з фізичного виховання
1.	Фахівець фізичного виховання	– інструктор фізичної культури в дошкільному закладі; – вчитель (викладач) фізичного виховання у школі, училищі чи вищому навчальному закладі; – керівник фізичної підготовки у Збройних (силових) формуваннях; – організатор (керівник, інструктор) туристичної роботи і рекреації; – методист з фізичної культури; – інструктор (організатор) оздоровчо-масової роботи на виробництві чи за місцем проживання; – фахівець з експлуатації спортивних споруд; – працівник державних або громадських органів управління фізичною культурою; – працівник спортивних клубів, оздоровчо-відпочинкових таборів
2.	Тренер-викладач	– директор, завуч ДЮСШ, ШВСМ, ДЮСШОР; – інструктор (методист) з видів спорту; – тренер – викладач
3.	Фахівець фізичної реабілітації	– інструктор ЛФК; – масажист лікувального і спортивного оздоровчого закладу; – керівник спортивно-оздоровчих центрів; – фізичний реабілітолог; – рекреолог
4.	Фахівець з адаптивної фізичної культури	– тренер-викладач з адаптивної фізичної культури; – інструктор-методист з адаптивної фізичної культури

Таким чином, типовими видами діяльності спеціаліста фізичного виховання і спорту є фізкультурно-оздоровча, спортивна, виховна, організаційна, рекреаційна та наукова робота. Він здійснює свою діяльність у дошкільних закладах, середніх школах, коледжах, професійно-технічних училищах, фізкультурних та спортивних організаціях, в системі Збройних сил України, вищих навчальних закладах. Функціональними обов'язками спеціаліста фізичного виховання і спорту є: викладання фізичної культури, тренерська діяльність, організаційна робота і, у разі необхідності, менеджмент, наукова діяльність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про освіту» від 26.04.1996р. №100 / 96 -ВР; від 17.01.2002р. № 2984-III.
2. Постанова Кабміну України «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні» від 20.01.1998р. № 65.
3. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів, прийнятих Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй від 20.12.1993р. (резолюція 48/96).